

vede Rettigheder. Jeg veed ikke, hvorvidt denne Paastand er begrundet eller ikke, men jeg har hørt yttre af Godseiere, at de ansee det ikke som en Rettighed, men snarere som en Pligt, en Byrde, som de gjerne ønskede at være qvit. Hvorvidt man altsaa kan sige, at det er Pligt, alligevel at holde paa det Gamle, fordi det er Bøndernes „vel erhvervede Rettigheder“, naar de ønske at blive disse Rettigheder qvit, fordi de ansee dem for en Byrde, skal jeg ikke afgjøre. Men det kan dog ikke være en Grund til at forfaste Forslaget. Der er blevet talt saa meget om Brud paa Contractsfriheden; men efter hvad der er blevet oplyst af den ærede 1ste Landsktingsmand for 9de Valgkreds (Dahl), forekommer det mig, at det er trukket ind ved Haarene; thi fordi Lovgivningen indeholder saadanne Bestemmelser med Hensyn til Indsidderne, deraf følger jo ikke, at det skal staa i Fæstebrevene. Sæt f. Ex. at ligesaa lidt denne Lovbestemmelse som andre, der angaae Fæsterne, vare optagne i Fæstebrevene, sæt at der ikke var et eneste Fæstebrev, ikke en eneste Fæstecontract, som indeholdt denne Bestemmelse, saa veed jeg ikke, hvorledes man da med Foie kunde sige, at det var et Indgreb i Contractsfriheden og et Brud paa Contractsforholdene. Med Hensyn til den mindre heldige Redaction af Paragraphen, som der er bleven talt saameget om, skulde jeg meget beklage, dersom det skulde være Grunden til, at flere af Thingets Medlemmer vilde stemme mod Forslaget.

Unsgaard: Det er blot en Berigtigelse, som jeg skal tillade mig at fremsføre med Hensyn til, at flere Talere have omtalt dette Forslag, som om det ene angik Forholdet mellem Fæsterne og Godseierne. Her er slet ikke Spørgsmaal om noget Forhold mellem dem alene, det hele Forhold angaaer alle de Tilfælde, hvor Huse ere bortfæstede, og det er langtfra at alle Huse ere bortfæstede af Godseiere; mange af dem ere bortfæstede af Bønder, som eie Gaarde. Jøvrigt maa jeg, hvad Sagen i Almindelighed angaaer, henholde mig til, hvad jeg yttrede ved den sidste Forhandling, og stemmer imod det Forslag, som nu er vedtaget i Folkethinget, selv om vi skulde udsætte os for at gjøre saa-

ledes fast, at den gamle Bogn skulde blive siddende.

Ordføreren: Det er blot en enkelt Bemærkning, jeg vil tillade mig at gjøre. Naar den næstsidste ærede Taler har sagt, at naar det ikke stod i Contracten, saa var det ikke nogen Contract, saa maa jeg dog deri modstige ham; thi naar Loven indeholder denne Bestemmelse, saa finder dog et Contractsforhold derefter Sted, selv om den ikke staaer i en eneste Contract. Naar han endvidere har yttret, at Godseierne, der havde denne Rettighed, ikke betragtede det som en Rettighed, men snarere som en Byrde, saa maa jeg dertil svare, at det jo er meget vanskeligt at bedømme, hvorvidt Godseierne enten ansee det meest for en Byrde eller en Rettighed, men man kan ikke nægte, at det i og for sig er en Ret, og at det ogsaa ansees af Mange for en saadan. Ved den samme Leilighed maa jeg, forsaavidt man har gjort den Behreidelse mod Udvalget, at man har talt om en Erstatning, der skulde gives Godseieren, udtale mig derhen, at den Passus, som staaer i Udvalgets Betenkning, med Hensyn til Erstatninger, vist er overmaade grundet, naar den stilles paa sit rette Point, nemlig at der for denne Ret kunde tænkes, at der burde gives Godseieren en Erstatning, Noget som vist i Reglen aldrig paastaaes. Jeg vil dog ved denne Leilighed tillade mig at bemærke, at det ikke er mere end nogle faa Dage siden, at jeg har seet i et af de offentlige Blade et Forslag angaaende dette Spørgsmaal, fremsat af en Mand, der interesserer sig i høj Grad for Bondestandens Vel, et Forslag, som indeholder, at der skulde gives nogen Erstatning derfor til Godseieren. Naar der af den ærede 1ste Landsktingsmand for 9de Valgkreds (Dahl) er talt om, at naar Lovudkastet kom ud, vilde det blive formeent Fæsterne at tage deres Pleiebørn til Huse, saa skal jeg tillade mig at bemærke, at jeg ikke rigtig kan fatte det. Pleiebørn ville de altid kunne tage til Huse i ethvert Fald som Tjenestehyende; det skulde da kun være, naar Pleiebørnene stiftede Familier (Ja!); men vilde man give Fæsterne Tilladelse dertil, saa maatte man ogsaa gaae videre, og man vilde da komme til at rokke ved det Hele, uden at der var tilstrækkelig Grund dertil. Jeg troer